

**OBSAH VZDELÁVANIA
PRE 3. A 4. ROČNÍK ZÁKLADNEJ ŠKOLY PRE ŽIAKOV
SO SLUCHOVÝM POSTIHNUTÍM**

VZDELÁVACIA OBLASŤ: JAZYK A KOMUNIKÁCIA

Vyučovací predmet: Slovenský jazyk a literatúra

Posúdili:

Mgr. Iris Domancová, PhD., Mgr. Silvia Neuvirthová, Mgr. Jana Fraňová,
Mgr. Miriam Daubnerová, Mgr. Danica Oswaldová

v spolupráci s ďalšími učiteľmi základných škôl pre žiakov so sluchovým postihnutím

Obsah vzdelávania

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

3. a 4. ročník

Charakteristika predmetu

Slovenský jazyk a literatúra má komplexný charakter, spája jazykovú, literárnu, slohovú zložku a písanie. K hlavným aspektom patrí rozvoj slovnej zásoby, získavanie základov pravopisu a znalosti z oblasti pravopisu.

V gramatike sa kladie dôraz na praktické využívanie poznatkov s abecedou pri vyhľadávaní nových informácií v encyklopédiách a slovníkoch. Základom je rozširovanie aktívnej slovnej zásoby o vybrané a príbuzné slová, slová s rovnakým a opačným významom. Žiaci so sluchovým postihnutím sa oboznamujú s ohybnými slovnými druhmi.

V zložke literárna výchova sa zlepšujú čitateľské zručnosti zamerané na porozumenie textu. Rozvoj vlastnej tvorby sa opiera o prácu s detským literárnym textom, verbálnu a neverbálnu komunikáciu. Vytvára sa kladný vzťah k čítaniu a knihám.

V slohovej výchove si rozvíjajú aplikačné, analytické, tvorivé a motorické zručnosti pri vyhľadávaní inzerátov a tvorbe pozvánok.

Predmet formuje budúci vzťah k slovenskému jazyku, starostlivosť o jazykovú kultúru, vzťah k jazykovému vzdelávaniu, dôveru v seba samého, úctu k rodisku, škole a posilňuje pozitívne vzťahy. Realizáciou humanistickej koncepcie výučby predchádza preťažnosti žiakov. Vyučovací predmet má centrálnu postavenie vo vzdelávaní, pretože vytvára predpoklady na zvládnutie ostatných vyučovacích predmetov.

Ciele predmetu

Hlavným cieľom je rozvíjanie komunikačných schopností, ktoré budú východiskom ich ďalšieho vzdelávania nielen v slovenskom jazyku, ale aj v ostatných vyučovacích predmetoch. Z hlavného cieľa vyplývajú nasledujúce čiastkové ciele:

V gramatike:

- osvojiť si abecedu
- rozširovať aktívnu slovnú zásobu o vybrané a príbuzné slová
- oboznámiť sa ohybnými slovnými druhmi
- osvojiť si výslovnosť a pravopis ä a slabikotvorných hlások l, l', r, r'
- vedieť pracovať so slovníkmi a encyklopédiami, ...
- správne aplikovať gramatické javy v písomnom prejave
- tvoriť slová s podobným a opačným významom

V literárnej výchove:

- osvojiť si zručnosť jednoduchého a súvislého vyjadrovania sa
- nadobúdať lepšie čitateľské zručnosti, vedieť vyjadriť pocity, zážitky z prečítaného textu verbálne i neverbálne
- pokúsiť sa o dramatizáciu textu alebo zahrať divadielko
- poznať pojmy : poézia, próza, verš, odsek
 - : rozprávka, povesť
 - : hlavná postava
 - : prirovnanie, pranostika, príslovie, porekadlo

V slohu :

- poznať význam korešpondencie, jej druhy
- sformulovať základnú informáciu do krátkej správy
- vyhľadať a napísať inzerát
- oboznamovať sa s pojmom reklama
- napísať pozvánku
- vedieť informácie o vizitke

Požiadavky na výstup

Požiadavky na vedomosti a zručnosti žiakov so sluchovým postihnutím sú sformulované ako očakávané výkony žiakov so sluchovým postihnutím nielen pri rešpektovaní charakteru daného učiva – jeho obtiažnosti, náročnosti, ale aj zásady primeranosti, aby podľa nich bolo možné merať a hodnotiť zvládnutie učiva. Žiaci si učivo osvojujú špiralovite, aby získali kvalitné ortoepické a ortografické vedomosti a zručnosti s prihliadnutím na druh a stupeň sluchového postihnutia.

Jazyková zložka:

Žiak vie

- rozdeliť slová na slabiky, zo slabík utvoriť slová
- ovláda tlačenu a písanú podobu abecedy, vie zoradiť slová v abecednom poradí
- rozoznať obojaké spoluhlásky, vie ich vymenovať
- že po obojakých spoluhláskach píšeme i, í alebo y, ý
- zadefinovať vybrané slová, vie, že po nich píšeme y, ý
- rozoznať vybrané slová a príbuzné slová
- rozoznať, kedy po obojakej spoluhláske píšeme i, í
- vybrané slová používať izolovane, aj v slovných spojeniach a v texte
- zadefinovať podstatné mená, opýtať sa na ne správnou otázkou, vie ich nájsť v cvičeniach
- rozlíšiť všeobecné a vlastné mená
- uplatniť správny pravopis vo vlastných podstatných menách osôb, zvierat, miest, obcí, vrchov, riek, potokov, štátov, ...
- zadefinovať a vyhľadať slovesá v texte, tvorí synonymá
- zadefinovať a vyhľadať prídavné mená / akostné / v texte, vie tvoriť antonymá
- vymenovať zámená a vyhľadať v texte, cvičeniach, vie ich používať pri komunikácii s inými osobami a
- povedať jednoduchú definíciu čísloviek, vie vyhľadať základné, radové číslovky a správne napísať základné číslovky do 1 000 a uplatniť ich pravopis v texte.

Čítanie a literárna výchova:

- vymenovať knihy pre deti, ktoré pozná z domu alebo z knižnice
- rozoznať poéziu od prózy, v poézii vie určiť verš, v próze rozozná odseky
- pozná pojem pranostika, vie ju vyhľadať, niektoré najznámejšie vie povedať
- pozná pojem rozprávka, vie uviesť príklady
- vyhľadať a utvoriť prirovnania
- určiť hlavnú postavu
- pozná pojem príslovie a porekadlo, vie ich vyhľadať
- pozná pojem povest'

Komunikačná zložka – sloh

- porozprávať udalosť alebo zážitok, dodržať časovú postupnosť
- napísať jednoduchý oznam prostredníctvom SMS správy, e-mailom, alebo klasicky prostredníctvom korešpondenčného lístka
- vyhľadať inzerát v časopise, novinách, vie ho napísať
- pozná pojem reklama
- pripraviť pozvánku na ľubovoľné podujatie
- sám si zhotoviť vizitku podľa predlohy alebo vlastnej fantázie

Kľúčové kompetencie

Percepčno – motorické zručnosti:

– odpísať alebo podľa diktovania (s pomocou posunkov) napísať text a arabské číslice

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti:

– zapamätať si základné informácie a vedieť ich použiť v praxi

– v písomnom prejave aplikovať pravopisnú normu určenú pre 3. ročník ZŠ

Analytické zručnosti:

– vyhľadávať jazykové javy v texte

– vyjadriť obsah prečítaného textu slovne alebo pomocou posunkov

– vyberať a hodnotiť získané informácie, spracovať ich a využiť

Tvorivé zručnosti:

Slovne alebo pomocou posunkov

– porozprávať krátky príbeh / vlastný zážitok alebo vymyslený príbeh /

– porozprávať príbeh podľa predlohy, podľa obrázkov, podľa názvu

– zdramatizovať kratší prozaický alebo básnický text

– dbať na správny prednes a artikuláciu, gestikuláciu a pohyb s prihliadnutím na druh a stupeň postihnutia

Verejná prezentácia textu, verejný prejav:

– na primeranej úrovni žiaka 3. ročníka reprodukovať text

Informačné zručnosti :

– dokázať primerane veku komunikovať pomocou elektronických médií

– dokázať primerane veku aktívne vyhľadávať informácie na internete

– vyhľadať informácie pomocou slovníkov, kníh, encyklopédií, ...

– rozvíjať schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede

Komunikačné zručnosti:

– vyjadrovať sa písomnou, ústnou alebo posunkovou formou

– naučiť sa verejne prezentovať a aktívne vnímať hovoriaceho

Obsah

Obsah zahŕňa rozsah učiva, ktorý sa má žiakovi so sluchovým postihnutím odovzdať, sprostredkovať ako záväzne, základné učivo z daného tematického celku, aby sa zabezpečila požadovaná úroveň vzdelávania žiaka v slovenskom jazyku. Ak žiaci so sluchovým postihnutím zvládnu základné učivo, učiteľ má možnosť diferencovať nároky na žiakov v súlade s ich schopnosťami a záujmami. Predmet Slovenský jazyk a literatúra v 3. a 4. ročníku spája jazykové vyučovanie / jazykovú zložku, slohovú výchovu, písanie, ktoré nie sú

navzájom oddelené ale tvoria integrálnu súčasť/ a literárnu výchovu / čítanie a literárna výchova /

Žiaci so sluchovým postihnutím veku primeranou formou získavajú základné poznatky z písania, z pravopisu a morfológie. Javy v slohovej výchove sa preberajú v súlade s jazykovými javmi a s využitím textov v literatúre s dôrazom na rozvoj komunikačných zručností. Obsahom vyučovania literatúry je súbor umeleckých ukážok a diel zo slovenskej a svetovej literatúry, ktorý zodpovedá ontogenetickým možnostiam žiakov – čitateľov so sluchovým postihnutím.

Poradie tém je v kompetencii školy (podľa svojich podmienok).

Škola je povinná z obsahu predmetu slovenský jazyk a literatúra prevziať do svojho školského vzdelávacieho programu minimálne 70 % z daného obsahu, podľa svojich podmienok.

Stratégie vyučovania – metódy a formy práce

Stratégie vyučovania kladú nároky na samostatnosť, tvorivosť a organizáciu práce učiteľa. Využívanie stratégií umožňuje učiteľovi úspešne vyučovať a žiakovi úspešne sa učiť. Učiteľ si formy a metódy vyberá a používa podľa svojho výberu tak, aby boli variabilné, aktivizujúce, tvorivé a humanizujúce. Správne zvolenými metódami a formami práce vytvára atmosféru, v ktorej sa žiak môže učiť bez strachu a stresu, podnecuje prirodzenú zvedavosť, motivuje k aktívnemu učeniu, podporuje sebahodnotenie, aby žiak poznal svoje prednosti i chyby, vytvára podmienky pre úspešnosť každého žiaka ako i pozitívnu pracovnú atmosféru. Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliadame na obsah vyučovania, na individualitu žiakov tak, aby boli splnené stanovené ciele a rozvíjali sa kľúčové kompetencie žiakov pre predmet. Pri výučbe Slovenského jazyka a literatúry využívame najmä:

- motivačné rozprávanie a rozhovor / aktivizovanie poznatkov a skúsenosti žiakov /
- didaktické hry / sebarealizačné aktivity na uplatnenie záujmov a spontánnosti /
- problémová metóda
- rozprávanie / vyjadrovanie skúsenosti a aktívne počúvanie /
- demonštračná metóda / demonštrácia predmetov, javov, činností /
- dramatizácia / rozvoj vnímania, predstavivosti, pevnej vôle, prežívania /
- výklad a vysvetľovanie učiva
- prezentačná metóda / prezentácia s využitím interaktívnej tabule /
- inovatívna metóda, metóda otázok a odpovedí
- samostatná práca žiakov /s učebnicou, pracovným zošitom, počítačom, internetom /
- skupinové, projektové, zážitkové, dialogické vyučovanie, práca vo dvojici
- skúšanie / ústne, písomné, praktické /
- návšteva knižnice, výstav, účasť na literárnych a recitačných súťažiach, ...

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

Obsahový vzdelávací štandard pre 1. stupeň základnej školy pre žiakov so sluchovým postihnutím

časť: JAZYK

Úvod

Obsahový vzdelávací štandard vymedzuje sústavu *poznávacích a rečových kompetencií* a súbor *jazykovedných termínov*, ktoré v časovom úseku vymedzenom týmto vzdelávacím štandardom musia byť *povinne zaradené* do obsahu vzdelávania na každej škole tohto typu v Slovenskej republike. Časové úseky sú vymedzené dve:

- 1) do konca druhého ročníka,
- 2) do konca štvrtého ročníka.

V zhode s týmto rozdelením sa budú organizovať všetky formy mimoškolskej kontroly výsledkov vzdelávania.

Poznámka:

- ⊗ označuje pojem, ktorý bude zavedený až v nasledujúcich ročníkoch.
- ✓ označuje pojem, ktorý sa zavádza v danom ročníku alebo ročníkoch.
- ☞ označuje pojem, ktorý bol už zavedený a ďalej sa s ním pracuje.

Obsahové štandardy slovenského jazyka

Poznávacie a rečové kompetencie

Motorické zručnosti

- 1) Samostatne prepísať jednoduché texty s dôrazom na dodržiavanie základných parametrov písma (písané alebo tlačené písmo).
- 2) Prečítať, podľa predlohy odpísať alebo podľa diktovania napísať a prečítať arabské číslice v súvislosti s učivom v matematike.

Verejná prezentácie textu, verejný prejav s prihliadnutím na druh a stupeň sluchového postihnutia

- 1) Pri ústnom prejave dodržiavať správne dýchanie, artikuláciu a spisovnú výslovnosť s prihliadnutím na druh a stupeň sluchového postihnutia.
- 2) Reprodukovať krátky umelecký aj vecný text.

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti

- 1) Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť ich použiť.
- 2) Vysvetliť podstatu osvojených javov a vedieť ich použiť.
- 3) Pri písomnom prejave aplikovať pravopisnú normu.

Analytické zručnosti

- 1) Uskutočniť jazykovú analýzu textu, vyhľadávať jazykové javy a postupne zatriedovať.

Tvorivé zručnosti s prihliadnutím na druh a stupeň sluchového postihnutia

- 1) Tvoríť jednoduchý vlastný text s pomocou učiteľa.
- 2) Ústne prezentovať vlastný text.
- 3) Napísať krátky príbeh (vlastný zážitok alebo vymyslený príbeh) s pomocou učiteľa.
- 4) Porozprávať príbeh na danú tému.
- 5) Dokončiť rozprávanie alebo neukončené prozaické dielo s pomocou učiteľa.
- 6) Vyjadriť dramatisáciou kratší prozaický alebo básnický text.

Informačné zručnosti

- 1) Používať slovníky.

Komunikačné zručnosti

- 1) Adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu.
- 2) Vyjadrovať sa neverbálne a chápať neverbálnu komunikáciu.
- 3) Verejne prezentovať a vyjadriť vlastný názor.

Písanie	prípr. ročník	1. – 2. ročník	3. – 4. ročník
samohlásky	✓	✓	👍
dvojhĺásky	⊗	✓	👍
spoluhlásky	✓	✓	👍
arabské číslice	✓	✓	👍

Zvuková rovina jazyka a pravopis	prípr. ročník	1. – 2. ročník	3. – 4. ročník
abeceda	⊗	⊗	✓
písmená: malé, veľké, písané, tlačené	⊗	✓	👍
hlásky, slabiky, slová	✓	✓	👍
delenie hlások	⊗	✓	👍
samohlásky – spoluhlásky – dvojhĺásky		✓	👍
samohlásky		✓	👍
krátke – dlhé	⊗	✓	👍
spoluhlásky		✓	👍
tvrdé – mäkké	⊗	✓	👍
dlžeň, mäkčeň, vokáň	⊗	✓	👍
bodka, otáznik, výkričník, čiarka, zátvorka, dvojbodka	⊗	✓	👍
samohláska ä	⊗	✓	👍
obojaké spoluhlásky	⊗	⊗	✓
vybrané slová – odvodené slová	⊗	⊗	✓
rozdeľovanie slov na slabiky	✓	✓	👍

Významová/lexikálna rovina	prípr. ročník	1. – 2. ročník	3. – 4. ročník
slovníky	⊗	⊗	✓

Tvarová/morfologická rovina	prípr. ročník	1. – 2. ročník	3. – 4. ročník
skloňovanie	⊗	⊗	✓
pád – pádové otázky	⊗	⊗	✓
podstatné mená	⊗	⊗	✓
všeobecné/vlastné	⊗	⊗	✓
rod	⊗	⊗	✓
mužský, ženský, stredný	⊗	⊗	✓
číslo	⊗	⊗	✓
jednotné, množné sg., pl.	⊗	⊗	✓
pád	⊗	⊗	✓
Prvý, druhý, tretí, štvrtý, šiesty, siedmy	⊗	⊗	✓
prídavné mená	⊗	⊗	✓
zhoda v rode, čísle, páde	⊗	⊗	✓
zámená	⊗	⊗	✓
osobné – základné, privlastňovacie	⊗	⊗	✓
číslovky	⊗	⊗	✓
základné	⊗	⊗	✓
radové	⊗	⊗	✓

Tvarová/morfologická rovina	prípr. ročník	1. – 2. ročník	3. – 4. ročník
slovesá	⊗	⊗	✓
časovanie	⊗	⊗	✓
prítomný čas	⊗	⊗	✓
minulý čas, budúci čas	⊗	⊗	✓
osoba 1., 2., 3.	⊗	⊗	✓
číslo	⊗	⊗	✓
čas	⊗	⊗	✓
minulý, prítomný, budúci	⊗	⊗	✓
neurčitok	⊗	⊗	✓
príslovky	⊗	⊗	✓
predložky	⊗	⊗	✓
spojky	⊗	⊗	✓

Syntaktická /skladobná rovina	prípr. ročník	1. – 2. ročník	3. – 4. ročník
veta	⊗	✓	👍
jednoduchá veta	⊗	⊗	✓
vety podľa obsahu	⊗	✓	👍
oznamovacia	⊗	✓	👍
opytovacia	⊗	✓	👍
rozkazovacia	⊗	✓	👍

Sloh	prípr. ročník	1. – 2. ročník	3. – 4. ročník
pozdrav	✓	✓	👍
oslovenie	✓	✓	👍
predstavenie sa	⊗	✓	👍
prosba/želanie	✓	✓	👍
poďakovanie	✓	✓	👍
ospravedlnenie – ústne	⊗	⊗	✓
vyjadriť súhlas/nesúhlas	⊗	✓	👍
blahoželanie – ústne	⊗	✓	👍
blahoželanie – písomne	⊗	⊗	✓

Sloh	prípr. ročník	1. – 2. ročník	3. – 4. ročník
adresa	⊗	⊗	✓
adresa odosielateľa	⊗	⊗	✓
pohľadnica	⊗	⊗	✓
súkromný list – písomne	⊗	⊗	✓
tvorba otázok (žiadosť o informáciu)	⊗	✓	👍
rozhovor	⊗	✓	👍
osnova	⊗	⊗	✓
rozprávanie – ústne	⊗	✓	👍
opis predmetu – ústne	⊗	✓	👍
opis ilustrácie/obrázka – ústne	⊗	✓	👍
nadpis	⊗	✓	👍
jednoduché rozprávanie – ústne/písomne	⊗	⊗	✓
časová postupnosť v rozprávaní	⊗	⊗	✓
opis – ústne/písomne		⊗	✓
predmetu/ústne	⊗	✓	✓
predmetu/písomne	⊗	⊗	✓
obrázku/ilustrácie	⊗	⊗	✓
osoby	⊗	⊗	✓
názor	⊗	⊗	✓
krátke správy – SMS, email	⊗	⊗	✓
plagát	⊗	⊗	✓
oznámenie	⊗	⊗	✓
správa	⊗	⊗	✓
klúčové slová	⊗	⊗	✓
reprodukcia ústna	⊗	⊗	✓
tvorba otázok: Ako sa voláš? Kto je to? Čo je to?	✓	👍	👍
tvorba otázok	⊗	✓	👍
žiadosť o informáciu	⊗	⊗	✓

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

Obsahový vzdelávací štandard pre 1. stupeň základnej školy pre žiakov so sluchovým postihnutím

časť: LITERÁRNA VÝCHOVA

Úvod

Obsahový vzdelávací štandard vymedzuje sústavu *poznávacích a čitateľských kompetencií* a súbor *literárnovedných termínov*, ktoré v časovom úseku vymedzenom týmito vzdelávacími štandardmi musia byť *povinne zaradené* do obsahu vzdelávania na každej škole tohto typu v Slovenskej republike. Časové úseky sú vymedzené dva:

- 1) do konca druhého ročníka,
- 2) do konca štvrtého ročníka.

V zhode s týmto rozdelením sa budú organizovať všetky formy mimoškolskej kontroly výsledkov vzdelávania.

Poznámka:

- ⊗ označuje pojem, ktorý bude zavedený až v nasledujúcich ročníkoch.
- ✓ označuje pojem, ktorý sa zavádza v danom ročníku alebo ročníkoch.
- ☞ označuje pojem, ktorý bol už zavedený a ďalej sa s ním pracuje.

Obsahové štandardy literárnej výchovy

Poznávacie a čitateľské kompetencie

Technika čítania a verejná prezentácia textu s prihliadnutím na druh a stupeň sluchového postihnutia

- 1) Na základe predchádzajúcej prípravy správne, plynule a s porozumením čítať nahlas aj potichu po príprave texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané skúsenostiam žiaka.
- 2) Pri hlasnom čítaní dodržiavať správne dýchanie, artikuláciu a správnu výslovnosť.
- 3) Čítať kratšie úryvky z literatúry pre deti a mládež.
- 4) Čítať básne, úryvky z prózy.
- 5) Pri čítaní dramatických textov využívať rolové čítanie.

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti

- 1) Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť ich použiť.
- 2) Vysvetliť podstatu osvojených javov a vedieť ich použiť.

Analytické a interpretačné zručnosti s prihliadnutím na druh a stupeň sluchového postihnutia

- 1) Určiť hlavnú myšlienku prečítaného textu.
- 2) Prerozprávať obsah prečítaného textu.
- 3) Vyjadriť svoje pocity a zážitky z prečítaného textu (páči-nepáči).
- 4) Vyhľadávať v literárnych textoch vybrané pojmy a výrazy.
- 5) Pri rozbere literárnych textov používať literárne pojmy.
- 6) Hodnotiť postavy literárneho diela.
- 7) Odlišovať prozaické a básnické texty.
- 8) Odlišovať umelecké a náučné texty.

Tvorivé zručnosti

- 1) Zreprodukovať alebo vyjadriť dramatisáciou časť rozprávky, poviedky alebo povesti.
- 2) Na základe vlastnej fantázie dokončiť začatý príbeh vo forme rozprávania, dramatisácie a ilustrácie.
- 3) Tvoriť jednoduché rýmy.

Informačné zručnosti

- 1) Orientovať sa v knižnici.
- 2) Budovať si vlastnú knižnicu.

Všeobecné pojmy	prípr. ročník	1. – 2. ročník	3. – 4. ročník
ilustrácia	⊗	⊗	✓
autor/spisovateľ	⊗	⊗	✓
čitateľ/divák	⊗	⊗	✓
kniha	✓	✓	👍
časopis	⊗	✓	👍
noviny	⊗	✓	👍
knižnica	⊗	✓	👍
text	⊗	⊗	✓
bábkové divadlo	⊗	✓	👍
bábka	⊗	✓	👍
televízia	⊗	⊗	✓
film	⊗	✓	✓
hlavná myšlienka	⊗	⊗	✓

Literárne žánre	prípr. ročník	1. – 2. ročník	3. – 4. ročník
vyčítanka	⊗	✓	👍
hádanka	⊗	✓	👍
báseň	⊗	✓	👍
ľudová pieseň	⊗	⊗	✓
bájka	⊗	⊗	✓
rozprávka	✓	✓	👍
komiks	⊗	⊗	✓

Štylizácia textu	prípr. ročník	1. – 2. ročník	3. – 4. ročník
zdrobnenina	⊗	⊗	✓
prirovnanie	⊗	⊗	✓
diológ	⊗	⊗	⊗

Štruktúra diela	prípr. ročník	1. – 2. ročník	3. – 4. ročník
nadpis	⊗	✓	☞
literárna postava:	⊗	⊗	✓
hlavná postava	⊗	⊗	✓

Metrika	prípr. ročník	1. – 2. ročník	3. – 4. ročník
rým	⊗	⊗	✓

PREDMET: Slovenský jazyk pre 3.ročník ZŠ pre žiakov so sluchovým postihnutím (Jazyková zložka)	Ročník: tretí časová dotácia: 3 hodiny týždenne		
Pojmy	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Komunikačné ciele
Abeceda Slovník Encyklopédia	Tlačené a písané písmená abecedy. Radenie slov podľa abecedy. Vyhľadávanie slov v slovníku podľa abecedy.	Žiak ovláda tlačenú a písanú podobu abecedy. Vie zoradiť slová v abecednom poradí. V slovníku a v encyklopédii vie vyhľadať slovo podľa abecedy.	Prakticky využiť poznatky s abecedou na prácu so slovníkmi. Aktívne využívať abecedu pri vyhľadávaní nových informácií v tlačovej aj elektronickej podobe. Podporovať záujem o spoznávanie nových slov a ich presné využívanie v praxi.
Obojaké spoluhlásky b, m, p, r, s, v, z	Spoluhlásky rozdeľujeme na tvrdé, mäkké a obojaké. Pravopis po obojakých spoluhláskach.	Žiak vie rozoznať obojaké spoluhlásky. Vie ich vymenovať. Vie, že po obojakých spoluhláskach píšeme alebo i, í alebo y, ý .	
Vybrané slová	Pravopis vybraných slov vo všeobecnom ponímaní. Príbuzné slová. Vybrané slová po obojakej spoluhláske f neexistujú.	Žiak pozná vybrané slová. Vie povedať aké i, í alebo y, ý píšeme vo vybraných slovách. Naučí sa rozoznávať vybrané slová a príbuzné slová.	Rozširovať aktívnu slovnú zásobu žiakov o vybrané slová a príbuzné slová. Vybrané slová vedieť používať v pravopisných cvičeniach, ale aj pri tvorbe vlastných textov a uplatňovať ich v medzipredmetových vzťahoch.
Vybrané slová po obojakých spoluhláskach b, p, m, v, r, z, s Príbuzné slová.	Obsah učiva spočíva v ovládaní vybraných slov po jednotlivých obojakých spoluhláskach (okrem spoluhlásky f). Odvodzovanie a tvorenie príbuzných slov.	Žiak si postupne osvojuje pravopis vybraných slov. Vie, v ktorých slovách sa píše y, ý. Vie správne uplatniť pravopis v príbuzných slovách. Vie vybrané slová používať nielen	

	Pravopis vybraných slov a príbuzných slov.	v izolovaných slovách, ale aj v iných slovných spojeniach a v textoch.	
Podstatné mená Všeobecné a vlastné podstatné mená	Vyvodit' definíciu podstatných mien na konkrétnych. Rozdelenie podstatných mien na všeobecné a vlastné. Pravopis vlastných podstatných mien.	Žiak pozná podstatné mená. Vie sa na ne opýtať správnou otázkou. Vie ich nájsť v cvičeniach, v jednoduchých textoch. Vie rozlíšiť všeobecné a vlastné podstatné mená. Vie uplatniť správny pravopis vo vlastných podstatných menách - osôb, zvierat, miest a obcí, vrchov, riek, potokov, štátov, svetadielov. Vie tvoriť vety na podstatné mená a používať ich v texte. Vie ich uplatniť v pravopisných cvičeniach.	Rozlišovanie a vyhľadávanie konkrétnych podstatných mien v texte. Tvorba viet na podstatné mená a ich praktické používanie v texte. Správny pravopis všeobecných a vlastných podstatných mien. Žiak vie gramatický jav aplikovať pri tvorbe textov.
Slovesá Prídavné mená	Vyvodit' jednoduchú definíciu sloviess. Definícia prídavných mien. Vyvodenie pojmu z akostných prídavných mien.	Žiak ovláa definíciu slovesa. Vie ich v texte vyhľadať. Vie, že sloveso vo vete mení tvar. Žiak vie zdefinovať prídavné mená. Vie vyhľadať prídavné mená (akostné) z cvičení, z textu.	Pri slovných druhoch: slovesá a prídavné mená, platia podobné komunikačné ciele ako pri predchádzajúcich slovných druhoch (podstatné mená).

Zámená	Vychádzame zo skúsenosti, že žiaci používajú v bežnej komunikácii zámená, napr. ja, ty, on, ona, my, vy, oni, ony, ten, tá, to, tí, tie, moje, tvoje, naše, vaše. Žiakov neučíme delenie zámen, iba ich naučíme prakticky ich vyhľadať v cvičeniach, v textoch a pod.	Žiak vie vymenovať bežne používané zámená v praxi. Vie ich vyhľadať v cvičeniach alebo v texte. Vie ich používať pri komunikácii s inými osobami.	Praktické používanie zámen v slovnej aj písomnej komunikácii. Pri vyvodení tohto učiva vychádzame z hovoreného textu. Žiaci na základe vlastnej komunikácie selektujú zámená, učia sa ich pravopis, vedia ich použiť v texte.
Číslovky	Podobne ako pri slovnom druhu zámená aj pri číslovkách vychádzame zo skúsenosti žiakov s týmto slovným druhom. Žiaci od 1. triedy používajú číslovky v matematike a stretávajú sa s nimi aj v bežnom živote. Pri definícii vychádzame z poznatkov žiakov o číslovkách. Môžeme spomenúť číslovky základné aj radové, ale nevyžadujeme, aby tieto pojmy žiaci ovládali.	Žiak vie vyhľadať základné, radové alebo iné číslovky, ktoré pozná alebo sa s nimi stretol v praxi v cvičeniach, v textoch. Žiak vie v bežnej komunikácii používať slovný druh – číslovky. Vie správne napísať číslovky do 1000. Vie správne uplatniť ich pravopis v texte.	Vedomosti o číslovkách žiak využíva nielen na hodinách jazyka slovenského, ale i v iných predmetoch, najmä v matematike.

PREDMET: Slovenský jazyk pre 4.ročník ZŠ pre žiakov so sluchovým postihnutím (Jazyková zložka)	Ročník: štvrtý		
Pojmy	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Komunikačné ciele
Vybrané slová Delenie hlások Slovné druhy	Vybrané slová, písanie y,ý, v ďalších vybraných a odvodených slovách. Delenie hlások, ohybné slovné druhy-podstatné mená, prídavné mená, zámená, číslovky, slovesá	Žiak si utvrdzuje pravopisné návyky v už prebratých vybraných slovách a nacvičuje nové vybrané slová. Vie ich samostatne používať v cvičeniach a texte.	Učivo gramatiky prepojiť s učivom slohovým.
Pravopis slov s i/í, y/ý po obojakej spoluhláske	Pravopis ďalších vybraných slov. Príbuzné slová. Poznať ich význam, Geografické názvy s i,í a y,ý po obojakej spoluhláske.	Získať pravopisné návyky v písaní ďalších vybraných slov a významovo príbuzných slov. Rozšíriť pravopisné zručnosti v písaní geografických názvov.	Využite pravopisu vybraných slov.
Slovné druhy: Podstatné mená Prídavné mená Zámená Číslovky Slovesá Gramatické kategórie rod, číslo a pád podstatných mien. Zhoda podstatného a prídavného mena v rode, čísle a páde. Funkcia zámen. Druhy zámen.	Gramatické kategórie rod, číslo, pád podstatných mien. Triediť a zoskupovať podstatné mená podľa rodu a zakončenia (podľa pádovej prípony a spoluhlásky pred ňou) ako prípravu na vyvodenie systému vzorov vo vyšších ročníkoch. Určiť rod, číslo a pád prídavných mien na základe zhody s podstatným menom. Zámená – funkcia zámen vo vete. Druhy zámen: osobné a privlastňovacie. Číslovky, definícia, delenie	Žiak vie rozlíšiť všeobecné a vlastné podstatné mená. Vie uplatniť správny pravopis vo vlastných podstatných menách. Žiak ovláda jednotlivé pády (otázky aj ich latinské názvy). Podľa nich vie vyskloňovať podstatné mená. Vie určovať gramatické kategórie rod, číslo a pád podstatných mien. Rozozná zámená v texte. Vie, že nahrádzajú podstatné a prídavné mená. Vie určiť základné druhy zámen. Žiak vie nielen vyhľadať slovesá	Poznatky o slovných druhoch aplikovať pri tvorbe textov, v jazykových alebo slohových cvičeniach. Precvičovať kompetencie: motorické, pamäťové, analytické, aplikačné, informačné.

	čísloviék na základné a radové. Pravopis čísloviek v obore do 100. Slovesá – zopakovať definíciu slovíes. Gramatické kategórie: osoba, číslo, čas slovíes. Neurčitok. Časovanie slovíes.	v texte ale naučí sa aj gramatické kategórie slovíes (osoba, číslo a čas). Vie vyčasovať slovesá. Vie určiť u slovíes neurčitok.	
Neohybné slovné druhy Príslovky Predložky Spojky	Príslovky, predložky, spojky. Učivo vyvodíme z cvičenia a textov. Naučíme žiakov pravopis predložiek a ich správnu výslovnosť. Naučíme žiakov identifikovať v texte spojky. Spojky – vyvodit' z textu, z aktívnej slovnej zásoby žiaka. Zameriame sa na najfrekvencovanejšie spojky (<i>a, ale, keď, aby, že</i> atď.)	Žiak vie identifikovať v cvičeniach a texte príslovky, predložky a spojky. Žiak ovláda výslovnosť a pravopis predložiek. Vie používať spojky. Pozná spojky, ktoré sa v textoch vyskytujú najčastejšie. Vie ich prakticky používať vo vete.	Poznatky o slovných druhoch aplikovať pri tvorbe textov, v jazykových alebo slohových cvičeniach. Precvičovať kompetencie: motorické, pamäťové, analytické, aplikačné, informačné.

PREDMET: Slovenský jazyk pre 3.ročník ZŠ pre žiakov so sluchovým postihnutím (komunikačná zložka - sloh)	Ročník: tretí časová dotácia: <i>1 hodina týždenne</i>		
Pojmy	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Komunikačné kompetencie
List Oslovenie Podpis	Písomné členenie listu. Oslovenie, podpis. (V rámci opakovania zopakovať správne napísanie adresy.)	Žiak vie písomne zoštylizovať jednoduchý list. Ovláda pravopis oslovenia. Vie sa podpísať svojím menom a priezviskom.	Zamerať sa najmä na písomnú komunikáciu medzi ľuďmi navzájom. Zdôrazniť význam písanej korešpondencie (list, pohľadnica). Žiak by mal ovládať pri akých príležitostiach jednotlivé druhy korešpondencie používame. Vychádzame z praktických skúseností žiakov.
Osnova Úvod Jadro Záver Časová postupnosť	Rozprávanie zážitku z prázdnin alebo inej udalosti. Porozprávať príbeh podľa osnovy (úvod, jadro, záver). Časová postupnosť.	Žiak vie porozprávať udalosť alebo zážitok. Rozprávanie realizuje na základe časovej postupnosti. Vie rozprávať udalosť alebo príbeh podľa obrázkov. Dokáže napísať s pomocou učiteľa k príbehu osnovu.	Porozprávať svoj zážitok s dodržaním časovej a príčinnej súvislosti alebo v skupine alebo pred triedou. Žiak využíva rôzne verbálne aj neverbálne prostriedky.
Oznam Krátke správy SMS e-mail	Písomné odovzdávanie informácií prostredníctvom mobilu, elektronicky, písomne.	Žiak vie napísať jednoduchý oznam prostredníctvom SMS správy, e-mailom. Vie správu sformulovať tak, aby obsahovala základné informácie.	Snažiť sa pri písaní krátkych správ používať presné pojmy, názvy. Použiť čo najmenej slov na vyjadrenie správy SMS, alebo e-mailu. Vedieť stručne podať informáciu o niečom, alebo niekom.
Opis	Písomne opísať konkrétny predmet. Všimáť si základné prvky, z ktorých sa skladá.	Žiak vie opísať prvky, z ktorých sa predmet skladá. Vie napísať funkciu predmetu, prípadne jeho	Viesť žiakov k spresňovaniu slov pri vyjadrovaní (ústnom aj písomnom). Naučiť ich všimáť si

	Funkcia predmetu, jeho využitie v praxi.	praktické využitie.	konkrétne prvky opisovaných predmetov. Učiť žiakov aktívne používať slovnú zásobu, ktorú už ovládajú a rozširovať ju o nové slová a ich presné používanie.

PREDMET: Slovenský jazyk pre 4.ročník ZŠ pre žiakov so sluchovým postihnutím (komunikačná zložka - sloh)	Ročník: štvrtý		
Pojmy	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Komunikačné kompetencie
Názor	Naučiť žiaka vyjadriť vlastný názor.	Žiak vie diskutovať na určitú tému vybratú učiteľom/žiakom. Ovláda pojem názor.	V prejave využívať verbálne i neverbálne prostriedky na vyjadrenie vlastného názoru.
Opis osoby, ústne, písomne	Opis – neučíme definíciu slohového útvaru. Žiaci sa s opisom ako slohovým útvarom stretli už v 3. ročníku. Vychádzame z vedomostí, ktoré žiaci o opise majú. Zamerať sa na opis osoby, ústne aj písomne. Všímať si charakteristické črty a vlastnosti osoby.	Žiak vie charakterizovať opis osoby. Vie ústne opísať vonkajšie črty osoby napr. spolužiaka, rodiča, súrodenca, kamaráta. Pozná základné charakterové vlastnosti, povahové črty opisovanej osoby. Veľmi stručne vie danú osobu opísať aj písomne.	Viesť žiakov k spresňovaniu slov pri vyjadrovaní (ústnom aj písomnom). Učiť žiakov aktívne používať slovnú zásobu, ktorú už ovládajú a rozširovať ju o nové slová a ich presné používanie.
Reprodukcia Reprodukcia rozprávania Časová postupnosť	Naučiť žiakov reprodukovať nejakú udalosť zo svojho života, alebo života iných ľudí napr. príbuzných, kamarátov a pod. Dodržať časovú postupnosť deja.	Žiak dodržiava časovú postupnosť- veci, ktoré sa udiali na začiatku, stručný popis udalosti, ukončenie- záver.	Žiak využíva rôzne verbálne aj neverbálne prostriedky.
Plagát	Pojem <i>plagát</i> . Všimnú si udalosť spoločenského alebo kultúrneho diania, ktorá sa má stať v najbližšom čase. Vytvoriť o nej	Žiak pozná pojem plagát. Vie na aké účely sa používa. Vie vytvoriť jednoduchý plagát k nejakej aktuálnej udalosti. Žiak realizuje	Využiť medzipredmetové vzťahy iných predmetov: napr. IKT, výtvarná výchova, mediálna výchova. Využiť kreativitu žiakov.

	plagát. Sústrediť sa na text. Všimnúť si prvky, ktoré musí plagát obsahovať. Pokus o vytvorenie plagátu v skupine spolužiakov.	plagát najprv v skupine, potom sám.	

PREDMET: Slovenský jazyk pre 3.ročník ZŠ pre žiakov so sluchovým postihnutím (čítanie a literárna výchova)	Ročník: tretí časová dotácia: 2 hodiny týždenne		
Pojmy	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Komunikačné ciele
Literatúra pre deti	Literárne texty sú zamerané na zvládnutie techniky čítania, na porozumenie prečítaného textu.	Vie porozprávať krátky dej z prečítanej knihy alebo vie povedať jej obsah.	Nadobúdajú zručnosti vo vyhľadávaní detskej literatúry – orientácia v knižnici.
Rozprávka Hlavná postava	Zoznámiť žiakov s pojmom rozprávka. Naučiť pojem. Žiaci čítajú rozprávky nielen v učebnici, ale vyhľadávajú ich aj v časopisoch, v školskej knižnici, doma. Vedia vymenovať niekoľko rozprávok.	Žiak pozná pojem rozprávka. Pozná hlavnú postavu rozprávky.	Žiaci vedia prečítať rozprávku s porozumením. Pokúsia sa ju zdramatizovať, prípadne urobiť krátke divadelné predstavenie. Využívajú verbálnu i neverbálnu komunikáciu.

PREDMET: Slovenský jazyk pre 4.ročník ZŠ pre žiakov so sluchovým postihnutím (čítanie a literárna výchova)	Ročník: štvrtý		
Pojmy	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Komunikačné ciele
Televízia Film- kino	Základné druhy médií. Zavedenie pojmov: televízia a film-kino. Výchovné využitie- vhodnosť a nevhodnosť programov pre deti a mládež. Ich vplyv na duševné zdravie žiaka.	Žiak pozná pojem televízia, film. Vie ich pomenovať a vie ich navzájom od seba odlíšiť. Žiak pozná niektoré literárne diela, rozprávky alebo iné literárne žánre, ktoré boli sfilmované.	Výchovné využitie vhodnosti televíznych a filmových predstavení. Ak má učiteľ možnosť urobí exkurziu do budovy RTVS.
Rým	Rým – zvuková zhoda slabík na konci veršov.	Žiak vie v básni identifikovať rým.	
Bájka	Pojem bájka. Ide o vymyslený príbeh s výchovným zameraním, v ktorom vystupujú zvieratá alebo neživé predmety, ktoré konajú a hovoria ako ľudské bytosti. Z bájky vždy vyplýva ponaučenie.	Žiak ovláda pojem <i>bájka</i> . Po prečítaní bájky vie povedať ponaučenie, ktoré obsahuje.	Žiaci pracujú s textami bajok nielen v súvislosti s ich čítaním a interpretáciou, ale snažia sa napríklad aj o ich vyjadrenie prostredníctvom výtvarného prejavu. Využiť medzipredmetové vzťahy výtvarnej výchovy a IKT.
Komiks	Naučiť žiakov pojem komiks. Je to sekvenčne usporiadaná postupnosť obrázkov alebo graficky spracovaný (kreslený) príbeh. Má svoj dej a na čitateľa pôsobí esteticky. Text môže byť umiestnený alebo v bublinách uprostred textu alebo na okrajovej časti obrázka.	Žiak ovláda pojem komiks. Vie ho odlíšiť od iného druhu detskej literatúry. Vie prečítať dej komiksu. Pozná postupnosť deja. Vie, ktoré obrázky sú pred nejakou udalosťou, a ktoré nasledujú za ňou. Vie usporiadať obrázky podľa sledu deja. Vie sám alebo za pomoci spolužiakov nakresliť krátky komiks a napísať k nemu text.	Využiť medzipredmetové vzťahy s výtvarnou výchovou a IKT. Komiks môžu žiaci vytvárať aj na hodinách IKT, na počítači.

Poznámka: Podkladom pre vypracovanie obsahu vzdelávania pre predmet slovenský jazyk a literatúra pre 3. a 4. ročník ZŠ pre žiakov so sluchovým postihnutím boli výkonové vzdelávacie štandardy pre predmet slovenský jazyk a literatúra pre 3. a 4. ročník ZŠ, ktoré vypracovali PaedDr. Marta Mancová a Mgr. Kamila Štefeková a ďalšie schválené dokumenty pre predmet slovenský jazyk a literatúra pre 3. a 4. ročník základnej školy.